

Att. Karin Rønnow Søndergaard

Ankestyrelsen

Aalborg 17. februar 2021

Åbenhed i adoptions høringsvar til "Arbejdsgruppen om adoption"

Åbenhed i adoption er af blevet bedt om at bidrage til Ankestyrelsens arbejdsgruppe om tilrettelæggelsen af ventelistesystemet, godkendelsesforløbet og godkendelsesrammen for, hvordan der kan sikres adoptivfamilier til de børn, der frigives til bortadoption i Danmark.

Generelle bemærkninger til arbejdsgruppen

Åbenhed i adoption mener ikke, at Ankestyrelsen og Familieretshuset skal have til opgave at finde adoptanter for regeringen. Når der i 2020 har været en nedgang i ansøgninger om national adoption, har dette højst sandsynligt udgangspunkt i coronakrisen, og vil stabilisere sig selv igen. Åbenhed i adoption undres derfor over arbejdsgruppens eksistensberettigelse.

Åbenhed i adoption fremsætter en kraftig kritik af arbejdsgruppens sammensætning, hvor Danish International Adoption har en særstilling hos de danske myndigheder. Danish International Adoption (herefter DIA) er en privat aktør, der bør høres som øvrige interessenter, men ikke sidestilles med de danske myndigheder. Ankestyrelsen bør være en uvildig statslig instans uden interessesammenfald, personsammenfald og påvirkning fra private aktører. Åbenhed i adoption er stærkt bekymrede for vægtningen af arbejdsgruppens anbefalinger qua denne særstilling, og de økonomiske interesser, der er på spil for DIA.

Generelle bemærkninger til myndighedernes arbejde med adoption

Åbenhed i adoption anbefaler fortsat et fuldt stop for alle adoptioner, mens en systematisk tilbundsgående undersøgelse af alle gennemførte adoptioner foretages, førend et eventuelt nyt adoptionssystem kan diskuteres.

Joustra-rapporten af 8. februar 2021 https://www.committeeinvestigatingintercountryadoption.nl/wp-content/uploads/2021/02/COIA_Rapport_ENG_DIGITAAL.pdf fastslår, at det nuværende adoptionssystem, under Haagerkonventionen, ikke kan fastholdes, og at komiteen bag rapporten har meget svært ved at se, at der kan laves nogle forbedringer, så handel med børn ikke fortsætter, samt at eneste forklaring på praksis, er hensynet til adoptanternes ønske om at stifte familie. Af samme årsag har Holland stoppet alt adoption.

Adoption er ikke en foranstaltning til beskyttelse af udsatte børn, snarere en civil ordre, som skal begrænses til meget få særlige sager. Beskyttende indsatser overfor udsatte børn, Serviceloven, er offentlig lov. Adoptionsloven er privat lov. I det øjeblik et udsat barn adopteres sættes det udenfor de beskyttende indsatser. Det kan Danmark ikke byde udsatte børn.

Åbenhed i adoption kritiserer på det stærkeste den kraftige øgning af sandsynliggjorte nationale adoptioner i 2020, og ser med stor alvor på, at 2021 forventes at overgå forrige år. Regeringen bør ikke spekulere i store besparelser på anbringelsesområdet med yderligere lempelser i tvangsadoption. Danmark har et bredt fungerende forebyggelses- og anbringelsessystem, hvor optimering af de allerede tilstedeværende redskaber kan understøtte behovet for udsatte børn i Danmark - blandt andet med øget fokus på familiearbejde, forbedringer i sagsbehandlingen, kontinuitet i anbringelsen og styrket efterværn. Adoption må aldrig ses som forebyggelse, da Serviceloven sættes ud af drift og samfundets grundlæggende sikkerhedsnet derved nedbrydes.

Åbenhed i adoption mener, at tiden må være kommet til ikke kun at undskylde til de grønlandske adopterede, men også alle øvrige adopterede, og sætte handling bag undskyldningerne. Herunder ikke at skabe nye overgreb i adoption, ikke skille flere familier ad permanent, ikke at fjerne menneskers identitet med et pennestrøg.

Bemærkninger til arbejdsgruppens punkter a, b og c

Åbenhed i adoption påpeger, at adoptanter flest ikke er i stand til at varetage omsorgen for og behandlingen af børn med funktionsnedsættelser af varierende art, når hjælpen udebliver på et blødende underfinansieret handicapområde. Modsat plejeforældre er adoptivforældre flest hverken børnefagligt uddannet eller ligestillede samarbejdspartnere med kommunerne, og klagesystemet har lange udsigter, hvilket vil indebære mange flere kriser, overgreb og sammenbrud i adoptivfamilierne. Adoptanter flest ønsker sig et ganske almindeligt familieliv, de ønsker ikke forældresamarbejde med barnets familie.

Udsatte børn i Danmark med behov for anbringelse har behov for kompetente og erfarne professionelle socialpædagoger og familieplejere med en solid socialpædagogisk baggrund med livserfaringer fra egne børn og udvidet forældresamarbejde – ikke barnløse i deres følelsers vold. Opgaven er hverken etisk eller fagligt forsvarlig for de fleste barnløse ansøgere til adoption. Regeringens aggressive socialpolitiske menneskesyn og anbringelsesområdets vanskeligheder skal ikke løses i adoptionsområdets massive

problemer. Det er socialpædagogerne og plejeforældrene på anbringelsesstederne, der er samarbejdspartnere med kommunerne, og har adgang til hjælpen og opkvalificeringen på anbringelsesområdet. Adoptanterne får og har – som alle andre forældre - ikke samme adgang til systemet. De adopterede sættes udenfor systemet via adoptionen og erfaringerne er, at adoptanterne søger mod Ankestyrelsens post adoption service, hvilket slet ikke er tilstrækkeligt, når udsatte børn har funktionsnedsættelser.

De anbragtes behov er ofte for massive til at kunne løses i en ganske almindelig familie uanset alder ved anbringelse/adoption. Sandsynliggjorte spædbørnsadoptioner indebærer alvorlige risici for, at adoptanterne bliver matchet med en behandlingsopgave fremfor en omsorgsopgave, og får dermed alvorlige komplikationer for udsatte børn med særlige behov for specialiseret støtte. Det kan være særdeles vanskeligt at udrede spædbørn fyldestgørende det første leveår. Samtidig har børnene ret til at kende deres identitet, familie, kultur, religion og sprog, og match skal afspejle etniciteten. Det kan blive særdeles svært, når regeringen ønsker at ramme særligt familier med en "ikke-vestlig" baggrund, og adoptanterne ikke kan sikre børnenes grundlæggende rettigheder, og samarbejde med børnenes familienetværk.

Regeringens særlige fokus på tvangstiltag i familielivet overfor såkaldte "ikke-vestlige"- og familier af "anden etnisk baggrund" er stærkt racistisk og taler ind i en farlig politisk strømning. Åbenhed i adoption advarer på det kraftigste imod yderligere stramninger af regeringens statsracisme og opfordrer i stedet regeringen til at arbejde for ligestilling, imod diskrimination og undertrykkelse af minoriteter.

Det er samtidigt iøjnefaldende, at udspillet Børnene Først ikke vurderer hvilke, og hvor mange børn, der vil blive omfattet af lempelserne for tvangsadoption, og om det overhovedet har den ønskede effekt. Det er utydeligt, hvilken ny forskning regeringen konkret henviser til i udspillet. Rockwool Fondens Forskningsenhed pointerer, at Danmark ingen brugbar viden har om, hvorvidt det er en god ide at anbringe udsatte børn og unge, og om at bortadoptere dem overhovedet er at stå på børnenes side.

I forvejen er ændringen fra godtgjort tvangsadoption til sandsynliggjort tvangsadoption særdeles indgribende, og med store risici for fejltolkninger i og med, at anbragte børn vil kunne adopteres ved fødslen eller kort efter, uden at de langsigtede forhold hos hverken forældrene eller børnene er kendte, og det altid vil variere, om forældre, midlertidigt eller varigt, er ude af stand til at varetage omsorgen for deres børn. Mange forældre til anbragte børn evner desuden at være gode samværsforældre i plejefamilier og på institutioner med evne for godt forældresamarbejde, hvorfor at adoption ikke bør finde sted.

Åbenhed i adoption anbefaler ingen lempelser, men øgede stramninger i kontrol, venteliste, godkendelsesforløb og godkendelsesramme, så en eventuel fælles statslig venteliste udelukkende består af adoptanter med livserfaring med egne børn, samt arbejdserfaring med anbragte børn og deres familienetværk til de ganske få børn, der ikke måtte have et familienetværk. Al matching skal foregå med respekt for børnenes etnicitet og muligheder for spejling i egen kulturel oprindelse, sprog, religion og familie. En uvildig sikring - uafhængigt af adoptanterne - af børnenes adgang til deres oprindelige familienetværk skal opprioriteres. Børnene skal høres og have samme adgang til selv at rapportere om deres opvækst fra 10 års alderen som adoptanterne skal rapportere om deres opvækst.

Barnløse og ansøgere uden børnefaglig baggrund skal således ikke længere kunne tages i betragtning til adoption, da de ingen erfaring har med udsatte børn og forældresamarbejde. Når adoption ses som hjælpearbejde og en del af indsatsområdet for udsatte børn, skal børnene sikres professionel indsats hele barndommen. Ellers kan der næppe fra myndighedernes side tales om, at børn bedst kan hjælpes gennem adoption.

Hvis lempelserne mod børnenes rettigheder alligevel implementeres, bør området følges særdeles tæt og en evaluering allerede planlægges.

Konkrete bemærkninger

Åbenhed i adoption anbefaler fortsat at fremhæve og fastholde UNCRC artikel 21 b subsidiaritetsprincippet med beskyttelse af børn og familier over en sikring af adoptanternes behov for at danne familie, og advokerer fortsat for, at DIA lukkes, da DIA's midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, og at den danske stat overtager arbejdet med udfasningen af adoption, fremfor at støtte markedet i børn, som Joustra-rapporten dokumenterer.

Åbenhed i adoption fraråder fortsat på det kraftigste, at DIA som privat virksomhed skulle varetage statslige funktioner med at sikre udsatte børn i Danmark såkaldte permanente privat retslige løsninger. DIA har igennem et halvt århundrede været præget af skandaler og uetisk formidling, og har ingen erfaringer med nationale forhold. DIA har derimod store økonomiske interesser i øget adoption, som ikke er forenelige med børns rettigheder.

Åbenhed i adoption anbefaler fortsat uvildig offentlig forskning i adoption:

1. om overgreb, misbrug, anbringelser og sammenbrud i adoptivfamilierne
2. om adopterede med funktionsnedsættelser får den støtte de har krav på i kommunerne og psykiatrien
3. om mistrivsel, kontakt til psykiatrien, selvmordsforsøg, hjemløshed, misbrug, kriminalitet blandt adopterede som voksne, samt om der er en øget forekomst af anbringelser blandt børn af adopterede
4. om børn overhovedet hjælpes bedst via adoption eller familiearbejde og anbringelse hjælper bedre

Åbenhed i adoption anbefaler også fortsat:

1. oprettelse af et nationalt special register under Justitsministeriet til kvinder/forældre der siden 1955, og til igangværende sager i dag, med og uden tvang, bortadopterer deres børn, med undersøgelse af hvor mange børn, det omhandler, og hvorfor kvinderne/forældrene bortadopterede. Vær opmærksom på skyggetal fra uregistrerede og illegale sager.

2. oprettelse af en fond/et videnscenter/et finansieret uvildigt organ af adopterede, der kan varetage adopteredes rettigheder for høringsret, genoprettelse og opretholdelse af identitet, familiesøgning og kontakt, også til søskende, bedsteforældre mv., herunder DNA-tests og tilbagerejser, sprogkurser, uvildig gratis eller tilskudsberettiget psykolog/terapeutisk bistand hele livet, kompensation for sive og smerte, ulovligheder mv.

Øvrige bemærkninger til regeringsudspillet Børnene Først

Åbenhed i adoption ser nødvendigheden af, at der prioriteres i de 43 initiativer i regeringens udspil, så forebyggende indsatser i hjemmet, familiebehandling, optimering af sagsbehandlingen og kvaliteten i anbringelser samt styrket efterværn i en årrække afprøves, før tvangsforanstaltninger som straf og adoption overhovedet kommer på tale.

Det er positivt, at regeringen vil sikre flere familiehuse til familiebehandling, autorisation til socialrådgivere med en specialiseret børnerådgiveruddannelse, færrest mulige myndighedspersoner omkring anbragte, bedre handleplaner, færre skift, større stabilitet og kontinuitet, at anbragte høres og får partsstatus samt ret til gratis advokatbistand, ret til at anmode om pauser i samvær samt permanent anbringelse, at kvaliteten løftes på anbringelsesstederne med opkvalificering, vejledning og støtte, samt bedre vilkår for plejeforældrene, styrkelse af tilsyn, styrket indsats i PPR, evaluering af det specialiserede socialområde, 10-årsplan for psykiatrien og nytænkning af efterværnsområdet. Det er tiltrængt.

Venlig hilsen

Jin Vilsgaard, adopteret, og Iben Krarup Brown Høgsberg, adoptant, Åbenhed i adoption, 2021.